

Pecyn Dogfen Cyhoeddus

PWYLLGOR CRAFFU PERFFORMIAD

Cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Craffu Perfformiad a gynhaliwyd yn Ystafell Gynadledda 1a, Neuadd y Sir, Rhuthun on Dydd Iau, 13 Mehefin 2019 at 10.00 am.

YN BRESENNOL

Y Cynghorwyr Ellie Chard, Martyn Holland, Hugh Irving (Is-Gadeirydd), Huw Jones (Cadeirydd) a/ac Arwel Roberts

HEFYD YN BRESENNOL

Prif Weithredwr (JG), Cyfarwyddwr Corfforaethol: Cymunedau (NS), Rheolwr Tim Cynllunio Strategol (NK), Swyddog Cynllunio Strategol a Pherfformiad (EH), Arweinydd Tim Cynllunio Strategol a Pherfformiad (IMc), Cydlynnydd Craffu (RE), Gweinyddwr Pwyllgor (HB).

YMDDIHEURIADAU

Apologies for absence were received from Y Cynghorydd Ann Davies, Y Cynghorydd Geraint Lloyd-Williams, Y Cynghorydd Peter Scott a/ac Y Cynghorydd David Gwyn Williams

1 YMDDIHEURIADAU

Y Cynghorwyr Ann Davies, Geraint Lloyd-Williams, Peter Scott a David Williams, ynghyd â'r Aelod Arweiniol y Cynghorydd Bobby Feeley.

2 DATGAN CYSYLLTIAD

Amherthnasol

Roedd y Cadeirydd yn canmol y Pennaeth Priffyrdd a Gwasanaethau'r Amgylchedd a'i dîm am y gwaith a wnaed ganddynt yn ystod y tywydd gwael diweddar a hefyd drwy gydol y flwyddyn. Roedd y Pwyllgor a'r Prif Weithredwr yn ategu ei werthfawrogiad.

3 PENODI IS-GADEIRYDD

Roedd y Cadeirydd yn gofyn am enwebiadau gan y Pwyllgor ar gyfer swydd Is-Gadeirydd. Roedd y Cynghorydd Hugh Irving wedi mynegi diddordeb mewn bod yn Is-Gadeirydd y Pwyllgor am dymor arall ac wedi cyflwyno CV a ddosbarthwyd i aelodau'r Pwyllgor. Cafodd y Cynghorydd Irving ei enwebu a'i eilio ar gyfer y swydd, ni dderbyniwyd unrhyw enwebiadau eraill ac roedd y Pwyllgor yn unfrydol:

PENDERFYNWYD: - penodi'r Cynghorydd Hugh Irving yn Is-gadeirydd y Pwyllgor ar gyfer blwyddyn y cyngor 2019/20.

Diolchodd y Cynghorydd Hugh Irving i'r aelodau am eu cefnogaeth.

4 MATERION BRYD FEL Y CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Ni chodwyd unrhyw fater brys.

5 COFNODION Y CYFARFOD DIWETHAF

Cyflwynwyd cofnodion y Pwyllgor Craffu ar Berfformiad a gynhaliwyd ar 21 Mawrth 2019.

Materion yn Codi -

Tudalen 10 - Cyrff Llywodraethu Ysgolion – cadarnhaodd y Cadeirydd bod adroddiad ar Reoli Cyrff Llywodraethu Ysgolion wedi'i drefnu ar gyfer cyflwyniad i gyfarfod nesaf y Pwyllgor Craffu ar Berfformiad.

Tudalen 13 – Adolygiad Gwasanaethau Tai – tynnodd y Cadeirydd sylw'r aelodau at y rhifyn diweddaraf o'r Newyddlen Gwasanaethau Tai a anfonwyd at bob aelod. Roedd yn canmol y Gwasanaeth am gynhyrchu gohebiaeth mor ddiddorol a defnyddiol i denantiaid.

PENDERFYNWYD:- y dylid derbyn a chymeradwyo cofnodion y cyfarfod Pwyllgor Craffu ar Berfformiad a gynhaliwyd ar 21 Mawrth 2019 fel cofnod cywir.

6 ADRODDIAD BLYNYDDOL CYFARWYDDWR Y GWASANAETHAU CYMDEITHASOL 2018/19

Cyflwynodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol: Cymunedau yr adroddiad drafft (dosbarthwyd yn flaenorol) oedd yn rhoi trosolwg gonest i'r cyhoedd o ddarpariaeth gwasanaeth gofal cymdeithasol yn Sir Ddinbych yn ystod 2018-19 ac yn gofyn am farn y Pwyllgor ar asesiad y Cyfarwyddwr o ddarpariaeth gwasanaeth a'r heriau gerbron cyn cyflwyno'r adroddiad i Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC). Roedd yr adroddiad, a luniwyd gan y Cyfarwyddwr Corfforaethol fel Cyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol y Cyngor, yn ofyniad statudol o dan Rhan 8 Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 a fwriadwyd i ddangos i'r cyhoedd fod gan y Cyngor ddealltwriaeth glir o'i gryfderau, ac yn bwysicach na dim ei wendidau a'r heriau o'i flaen.

Wrth gyflwyno'r adroddiad roedd y Cyfarwyddwr yn talu teyrnged i ymroddiad ac ymrwymiad staff ar bob lefel o fewn y Gwasanaethau Gofal Cymdeithasol Oedolion a Phlant. Er bod pob ymdrech wedi'i wneud i gadw'r adroddiad yn fyr ac yn hawdd i'w ddarllen, oherwydd yr ystod eang o wasanaethau a ddarperir i bob grŵp oedran gan y Gwasanaeth roedd hyn yn hynod anodd i'w gyflawni. Diolchodd y Cyfarwyddwr i aelodau etholedig am y gefnogaeth barhaus a ddarparwyd i'r gwasanaethau gofal cymdeithasol yn y sir a sicrhau nad oedd y gwasanaethau pwysig hyn yn cael eu defnyddio fel arf gwleidyddol gan unrhyw un o'r grwpiau gwleidyddol.

Wrth ymateb i gwestiynau'r Aelodau, fe wnaeth y Cyfarwyddwr Corfforaethol: Cymunedau ac Aelod Arweiniol y Cabinet dros Addysg, Gwasanaethau Plant ac Ymgysylltu â'r Cyhoedd (Aelod Arweiniol Lles ac Annibyniaeth yn methu bod yn bresennol yn anffodus oherwydd ymrwymiad portffolio arall):

- hysbyswyd, o ran yr 'Arolwg Dweud eich Dweud' roedd 71% o blant yn yr arolwg wnaeth ddweud eu bod yn hapus gyda'r bobl yr oeddent yn byw gyda nhw yn cyfateb i 7 o blant.
Tra ar yr olwg gyntaf, nad oedd hyn yn ymddangos yn gadarnhaol iawn roedd yn bwysig cofio bod y rhain yn blant oedd wedi eu symud oddi wrth eu rhieni a'i rhoi mewn gofal maeth ar gyfer eu diogelwch eu hunain.
Roeddent felly yn mynd drwy brofiad trawmatig oedd yn achosi gofid sylweddol iddynt. Roedd lle yr oedd plant yn cael eu lleoli ar ôl cael eu symud oddi wrth eu rhieni yn dibynnu ar yr amgylchiadau dros eu symud.
Weithiau byddai'n briodol eu lleoli gydag aelodau o'r teulu neu gyda ffrindiau'r teulu, ar adegau eraill byddai er eu budd pennaf i gael eu lleoli gyda gofalwyr maeth. Roedd pob achos yn cael ei asesu yn ôl ei deilyngdod, a'r penderfyniad yn cael ei wneud gyda budd pennaf y plentyn mewn golwg. Nid oedd goblygiadau cost eu lleoliad byth yn ffactor. Er nad oedd gan y Cyngor unrhyw gartrefi plant ei hun, roedd yna nifer o gartrefi preifat yn gweithredu yn y sir ac roedd un arall oedd yn bwriadu mabwysiadu dull newydd a ffres i ofalu am blant sy'n derbyn gofal yn aros i weithredu ei drwydded;
- dywedwyd er bod y Cyngor yn anelu i gael ei blant sy'n derbyn gofal wedi eu cofrestru gyda deintydd o fewn tri mis ohonynt yn symud i ofal nid oedd hyn bob amser yn bosibl, gan fod ganddynt anghenion eraill mwy dwys o bosibl oedd angen eu diwallu o fewn tri mis o fod yn blentyn sy'n derbyn gofal;
- dywedwyd ei bod yn galonogol dweud bod cyllid trawsnewid Llywodraeth Cymru wedi'i sicrhau yn rhanbarthol ar gyfer Gogledd Cymru at ddiben sefydlu canolfan asesu plant a datblygu gwaith Anabledau Dysgu.
Roedd Gogledd Cymru yn unigryw o ran nodi a sicrhau cyllid ar gyfer datblygu gwaith anabledau dysgu;
- cadarnhawyd bod proffil 'diogelu' ar draws y Cyngor wedi codi'n eithaf sylweddol yn y blynyddoedd diweddar.
Roedd gan y Cyngor Bolisi Diogelu Corfforaethol yr oedd disgwyl i holl staff gadw ato, roedd gan bob Gwasanaeth ei Swyddog Diogelu penodedig ei hun oedd yn adrodd i'w Gwasanaeth ar ddarpariaeth hyfforddiant ac ati ac oedd yn gyfrifol am adrodd i'r Bwrdd Diogelu ar gydymffurfio ac ar faterion oedd yn achosi pryder o fewn eu Gwasanaethau. Roedd gwiriadau'r Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd yn cael eu cynnal a'u monitro yn rheolaidd ac ati.
Roedd yn ofynnol i holl staff y Cyngor hefyd gwblhau modiwlau e-ddysgu ar Ddiogelu a Thrais yn Erbyn Merched. Roedd pob un o'r mesurau hyn yn ychwanegol at gyfrifoldebau diogelu statudol y Cyngor. Roedd y Cyngor wedi mabwysiadu dull corfforaethol ar gyfer diogelu, o ganlyniad roedd cyfrifoldeb diogelu yn ymddangos o fewn cyfrifoldeb tri deilydd portffolio'r Cabinet – Aelod Arweiniol Addysg, Gwasanaethau Plant ac Ymgysylltu â'r Cyhoedd, Aelod Arweiniol Lles ac Annibyniaeth a'r Aelod Arweiniol Cynllunio, Diogelu'r Cyhoedd a Chymunedau Mwy Diogel;

- cadarnhawyd bod gan y Cyngor fewnbwn strategol a gweithredol lleol i waith Heddlu Gogledd Cymru yn ymwneud â gwaith camddefnyddio sylweddau 'Llinellau Cyffuriau'.
Roedd rhyngweithiad y Cyngor gyda'r gwaith hwn wedi'i ddangos i'r Pwyllgor mewn ffurf nifer o enghreifftiau diweddar o waith a wnaed gyda sefydliadau partner. Pwysleisiwyd bod 'plant' oedd yn ymwneud ag ymchwiliadau 'Llinellau Cyffuriau' eu hunain yn ddioddefwyr ac yn hynod fregus. O ganlyniad, gwnaed pob ymdrech i'w cefnogi a'u diogelu;
- eglurwyd, o ran 'Addysg Ddewisol yn y Cartref', roedd Sir Ddinbych yn un o'r awdurdodau lleol gorau am adrodd yn gywir ar y ffigyrau hyn, roedd gan rai awdurdodau dueddiad i guddio'r ffigyrau.
Yn y blynyddoedd diweddar, roedd y Cyngor wedi ymgymryd â gwaith sylweddol i nodi holl blant sy'n derbyn addysg gartref ac ymgysylltu â nhw a'u teuluoedd gyda'r bwriad i'w perswadio i ailymuno ag addysg prif ffrwd. Cyfarwyddwr Addysg Sir Ddinbych oedd Cyfarwyddwr Arweiniol Cymdeithas Cyfarwyddwyr Addysg Cymru dros ranbarth Gogledd Cymru a'r arweinydd ar gyfer addysg gartref. Roedd gan y Cyngor wasanaeth Addysg yn y Cartref ardderchog, ffaith oedd wedi'i gydnabod gan Estyn mewn adroddiad arolygu diweddar;
- dywedodd os oedd plant yn absennol o'r ysgol ar sail feddygol yr ysgol oedd yn gyfrifol am ddarparu eu haddysg yn y tymor byr a chanolig.
Os oedd eu habsenoldeb o'r ysgol ar sail feddygol yn hirdymor byddai Addysg a Gwasanaethau Plant y Cyngor yn gwneud trefniadau iddynt gael eu haddysgu
- eglurwyd bod y prosiect 'Mesur y Mynydd' yn fenter Cymru gyfan a anelwyd at werthuso effaith Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 a deall profiadau pobl o ofal cymdeithasol yng Nghymru.
Roedd gan Sir Ddinbych gipolwg o'r prosiect hwn gan fod gofalwr o'r sir yn aelod o'r Panel. Byddai'n rhoi cyflwyniad ar waith y Panel a'i ganfyddiadau i'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol yn y dyfodol agos. Byddai'r Cyfarwyddwr yn trefnu i ddosbarthu'r adroddiad cenedlaethol i'r aelodau pan fydd ar gael;
- cytunwyd er bod y derminoleg yn yr adroddiad ar adegau yn ymddangos yn anghyfarwydd e.e. dinasyddion ac ati, roeddent nawr yn cael eu defnyddio ym maes gofal cymdeithasol ac yn cymharu â therminoleg, fel 'cleient' neu 'defnyddiwr gwasanaeth';
- cadarnhawyd bod gwaith y Gwasanaeth Atal Digartrefedd ledled y sir ac nid wedi'i gyfuno i ogledd y sir yn unig, er bod y galw mwyaf am y Gwasanaeth yn ardal arfordirol y gogledd o'r sir.
- dywedwyd ei bod yn ofynnol i'r Cyngor weithio gyda Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr (BIPBC) fel bwrdd iechyd lleol yr ardal.
Er nad oedd gweithio mewn partneriaeth gyda'r Bwrdd Iechyd bob amser yn hawdd neu'n ddelfrydol, roedd yn parhau i wella gyda phob partner bellach yn cydnabod blaenoriaethau a phwysau'r naill a'r llall;
- cadarnhawyd y byddai'r Pwyllgor Archwilio Partneriaethau yn archwilio diogelu ac yn diwallu anghenion y digartref yn y sir yn ogystal â Gwasanaethau Iechyd Meddwl Plant ac Oedolion (CAMHS) yn ystod y misoedd i ddod;
- cydnabuwyd bod Dementia yn faes oedd yn achosi pryder cynyddol.

Roedd cefnogaeth sylfaenol a gwasanaethau lleol yn aml iawn y camau gorau i gefnogi dioddefwyr dementia a'u teuluoedd a'u gofalwyr. Fodd bynnag, gyda chynnydd yn y nifer o bobl hŷn yn byw gyda dementia, rhagwelir y byddai Cymru mewn argyfwng yn fuan, yn debyg i'r hyn a ddigwyddodd yn Lloegr ychydig flynyddoedd yn ôl;

- pwysleisiwyd nad oedd y Cyngor wedi sicrhau cyllid ychwanegol gan Lywodraeth Cymru i fynd i'r afael ac ariannu pwysau a nodwyd o fewn gofal cymdeithasol a Gwasanaethau Plant. Fodd bynnag, drwy gynllunio ariannol darbodus fel rhan o'i Gynllun Ariannol Tymor Canolig, roedd wedi gallu rhyddhau £2filiwn ychwanegol i gefnogi darpariaeth gwasanaethau gofal cymdeithasol yn 2019/20. Yn ogystal, roedd y Cyngor yn eithaf effeithiol am dynnu arian grant penodol i lawr i helpu i ddarparu elfennau penodol o'r gwasanaethau a ddarperir. Fodd bynnag, oherwydd yr union ffaith bod yr arian grant hwn yn gyfyngedig o ran amser byddai'n risg sylweddol bod yn ddibynnol arnynt yn y tymor hir, ac er bod Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant wedi newid gwaith ataliad ac ymyrraeth gynnar o fod yn wasanaethau yn ôl disgrisiwn i rai statudol, nid oedd y Ddeddf wedi cydnabod hyn drwy sicrhau bod y cyllid ar eu cyfer wedi'i gynnwys yn y Grant Cynnal Refeniw. Roedd hyn yn parhau i gael ei dalu mewn ffurf arian grant, heb unrhyw sicrwydd hirdymor ynglŷn â'i argaeledd;
- cadarnhawyd bod 'chwythu'r chwiban' mewn perthynas â gwasanaethau gofal cymdeithasol bob amser yn her, er gwaethaf y ffaith y gellid ei wneud yn ddienw. Fodd bynnag, byddai'r Fframwaith Rheoleiddio ac Arolygu Deddf Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016 yn cynorthwyo gyda materion o'r fath. Roedd gan y Cyngor berthynas dda iawn gyda'r undebau o ran materion chwythu'r chwiban; a
- dywedwyd eu bod yn hyderus bod pythefnos o gyfnod ymgynghoriad cyhoeddus ar borthol Sgwrs y Sir y Cyngor yn ddigon o amser i drigolion ymateb i gynnwys yr adroddiad

Cytunodd y Cyfarwyddwr i gynnwys diffiniad, eglurhad a gwybodaeth cyd-destunol yn y ddogfen derfynol ar delerau fel 'Rhagnodi Cymdeithasol', 'Symud y Mynydd' ac ati. Hefyd cytunwyd i ymestyn y geiriau yn ail baragraff yr adran 'Arolwg Dweud Eich Dweud' ar dudalen 4 o'r adroddiad i ddarllen "... teimlo eu bod yn cael eu cefnogi i barhau i ofalu' ac aileirio'r paragraff ar 'Addysg Ddewisol yn y Cartref' ar dudalen 22 o'r adroddiad er mwyn egluro bod y "cynnydd o 50 i 100 o ddisgyblion nad ydynt yn derbyn addysg yn y cartref mwyach' yn golygu mewn gwirionedd eu bod bellach mewn addysg prif ffrwd.

Yn dilyn trafodaeth fanwl, penderfynwyd:

PENDERFYNWYD: - yn ddarostyngedig i'r sylwadau uchod a chynnwys y newidiadau gofynnol, bod

- (i) yr adroddiad yn rhoi disgrifiad clir o berfformiad yn 2018/19; a
- (ii) bod y materion oedd yn achosi pryder yn ystod y drafodaeth ar yr adroddiad eisoes wedi eu cynnwys yn rhaglen waith i'r dyfodol y Pwyllgor Archwilio Partneriaethau'r Cyngor

7 COFRESTR RISG GORFFORAETHOL

Cyflwynodd yr Aelod Arweiniol Cyllid, Perfformiad ac Asedau Strategol adroddiad y Swyddog Cynllunio a Pherfformiad (dosbarthwyd yn flaenorol) oedd yn cyflwyno Cofrestr Risg Gorfforaethol i'r Pwyllgor yn dilyn ei adolygiad diweddar gan y Cabinet a'r Tîm Gweithredol Corfforaethol. . Ynglwm i'r adroddiad oedd copi o'r gofrestr ddiwygiedig ynghyd â manylion y newidiadau a wnaed fel rhan o'r adolygiad diweddar a'r fethodoleg sgôr risg. Eglurodd yn ystod yr adolygiad diweddar y penderfynwyd bod angen ystyried risgiau oedd yn gysylltiedig â Brexit. Hefyd nodwyd bod ambell gam angen ei gwblhau. Rhagwelir erbyn adeg cynnal yr adolygiad nesaf byddai nifer o risgiau newydd neu rai wedi cynyddu wedi eu hychwanegu at y gofrestr. Roedd y rhain yn cynnwys risgiau oedd yn ymwneud â lefel iawndal a allai fod yn daladwy i gyn-berchennog safle Ysbyty Gogledd Cymru a'r risgiau i'r Cyngor oedd yn ymwneud â'r dyletswyddau statudol arno o dan ddeddfwriaeth newydd sy'n ymwneud ag Anghenion Dysgu Ychwanegol, roedd y risg ddiwethaf hon yn ymddangos ar y Gofrestr Risg Gwasanaeth ar gyfer Addysg a Gwasanaethau Plant.

Wrth ymateb i gwestiynau aelodau gwnaeth yr Aelod Arweiniol a swyddogion:

- gadarnhau y byddent yn gwirio os oedd gwiriadau Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd yn ymestyn i gynnwys aelodau corff llywodraethu ysgol ac os oedd y nifer o staff oedd wedi cwblhau'r modiwl e-ddysgu Diogelu, Trais yn Erbyn Menywod a Diogelu Data gorfodol wedi cynyddu o'r 59.8% a gofnodwyd yn Chwefror 2019.
- dywedwyd bod Cytundebau adran 106 yn y Gofrestr Risg Gwasanaeth Cynllunio a Diogelu'r Cyhoedd ac roedd gwaith ar y gweill yn dilyn adroddiad Archwilio mewnol i integreiddio Cytundebau Adran 106 mewn Prosiectau Cynllun Corfforaethol; a
- dywedwyd bod darpariaeth cyrbau isel ar draws y sir yn ymddangos yn y Gofrestr Gwasanaeth ar gyfer y Gwasanaeth Prifffyrdd a'r Amgylchedd.

Ar ddiwedd y drafodaeth:

PENDERFYNWYD: - Ar ôl ystyried y newidiadau i'r Gofrestr Risg Corfforaethol, ac yn ddarostyngedig i ddarpariaeth y wybodaeth uchod, i dderbyn fersiwn diwygiedig o'r gofrestr.

8 EFFEITHIOLRWYDD ASESIADAU EFFAITH AR LES (WIA)

Cyflwynodd yr Aelod Arweiniol Cyllid, Perfformiad ac Asedau Strategol adroddiad y Swyddog Cynllunio a Pherfformiad (dosbarthwyd yn flaenorol) oedd yn rhoi diweddariad i'r Pwyllgor ar weithredu ac effeithiolrwydd dull y Cyngor ar asesu effaith ei benderfyniadau, gan ddefnyddio ei Asesiad o Effaith ar Les ar y wefan. Yn ystod ei gyflwyniad hysbysodd yr Aelod Arweiniol y Pwyllgor bod Asesiadau o'r Effaith ar Gydraddoldeb wedi bod mewn bodolaeth ers peth amser, fodd bynnag nid oeddent bob amser wedi bod yn effeithiol neu'n ddarostyngedig i her neu archwilio digonol. Gyda chyflwyniad y Ddeddf Lles Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015,

roedd Sir Ddinbych wedi gwneud penderfyniad rhagweithiol i ddatblygu Asesiad o Effaith ar Les i gynnwys pob agwedd o ofynion y Ddeddf tra'n parhau i ddiwallu gofynion deddfwriaethol eraill, er enghraifft yr angen i gynnal Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb. Wrth fabwysiadu'r dull hwn, roedd y Cyngor wedi datblygu pecyn gwefan ar gyfer arwain adran i hwyluso cynnal Asesiad o'r Effaith ar Les, dull a ystyriwyd yn arfer da gan Swyddfa Archwilio Cymru. Drwy gynnal yr Asesiad o'r Effaith ar Les yn defnyddio'r pecyn hwn, roedd gwybodaeth wedi'i chyflwyno i'r cynghorwyr mewn ffurf hawdd i'w deall fyddai'n helpu'r broses gwneud penderfyniad, tra byddai'n ofynnol i'r holl swyddogion ystyried yr effeithiau ar holl amcanion lles a'r egwyddor datblygu cynaliadwy. Roedd hyn yn sicrhau bod dull cyson yn cael ei ddefnyddio i gynnal yr Asesiad o'r Effaith ar Les bob tro. Tynnodd yr Aelod Arweiniol sylw'r Pwyllgor at y gwahaniaethau a sylwyd drwy ymgymryd â'r dull hwn, gan gynnwys penderfyniadau gwell a her mwy effeithiol yr Asesiadau o Effaith ar Les. Er hynny, roedd yna le i wella ymhellach, ac o ganlyniad y rheswm dros adolygu eu heffeithiolrwydd.

Dywedodd yr Aelod Arweiniol a'r Swyddog Cynllunio a Pherfformiad bod yr Asesiadau o'r Effaith ar Les a archwiliwyd fel rhan o'r adolygiad wedi bod o ansawdd amrywiol, rhai yn dioddef rhagfarn gan yr awdur ac eraill yn amlwg ddim yn dechrau'n ddigon buan yn y camau cynllunio ar gyfer y cynigion i'w hystyried. Roedd gwaith ar y gweill ar hyn o bryd gyda swyddogion i bwysleisio'r angen i ddechrau'r Asesiad o'r Effaith ar Les yn fuan tra'n ffurfio cynnig neu brosiect ac i barhau i'w ddiweddarau yn ystod ei oes. Roedd hyn yn arbennig o bwysig mewn perthynas â phrosiectau mawr yr oedd y Cyngor yn bwriadu ymgymryd â nhw. Roedd y broses Grŵp Cyfaill Beirniadol ar gyfer herio Asesiadau o'r Effaith ar Les wedi profi'n arbennig o ddefnyddiol ac roedd yna gynlluniau i adfer y broses hon yn ffurfiol wrth symud ymlaen. Roedd cefnogaeth aelodau etholedig ar gyfer y broses yn allweddol ar gyfer llwyddo yn ogystal â'u rôl i herio'r Asesiadau o'r Effaith ar Les a gyflwynwyd iddynt.

Wrth ymateb i gwestiynau aelodau gwnaeth yr Aelod Arweiniol a'r Swyddog Perfformiad:

- gadarnhau nad oedd pob Asesiad o'r Effaith ar Les yn cael eu gwirio o ran ansawdd.
Roedd y Gwasanaeth Moderneiddio a Gwella Busnes yn dibynnu ar swyddogion i gysylltu â nhw am gymorth a chynghor os oeddent yn cael anhawster cwblhau Asesiadau o'r Effaith ar Les. Fodd bynnag, mewn rhai gwasanaethau e.e. y swyddogion yn delio gyda'r Cynllun Datblygu Lleol (CDLI) roedd yna lefel uchel o arbenigedd cwblhau Asesiadau o'r Effaith ar Les ac roedd swyddogion o bob gwasanaeth arall yn cael eu hannog i weithio gyda'i gilydd lle bo'n bosibl i lunio Asesiadau o'r Effaith ar Les o ansawdd uchel.
- cadarnhawyd bod hawlfraint pecyn gwefan Asesiad o'r Effaith ar Les yn eiddo i Gyngor Sir Ddinbych.
Roedd nifer o awdurdodau lleol eraill wedi dangos diddordeb ynddo ac roedd Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy yn ystyried defnyddio pecyn Sir Ddinbych, fodd bynnag, nid oedd Sir Ddinbych yn rhagweld y byddai'n cynhyrchu incwm sylweddol i'r awdurdod;

- dywedwyd bod yna ddogfen Cwestiynau Cyffredin ar fewnwyd y Cyngor i gynorthwyo cynghorwyr a swyddogion i herio Aseidiadau o'r Effaith ar Les; a
- cytunwyd i roi ystyriaeth i'r ffordd orau i roi cefnogaeth bersonol i gynghorwyr herio Aseidiadau o'r Effaith ar Les yn effeithiol wrth symud ymlaen e.e. drwy ddarparu sesiwn ar gyfer Briffio'r Cyngor, hyfforddi grŵp llai a digwyddiadau datblygu ac ati.

Ar ddiwedd trafodaeth y Pwyllgor:

PENDERFYNWYD: - yn ddarostyngedig i'r sylw uchod a darparu cefnogaeth i holl aelodau etholedig o ran sgiliau datblygu i herio ac archwilio Aseidiadau o'r Effaith ar Les yn effeithiol, i dderbyn canfyddiadau'r adolygiad o'r broses Aseiad o'r Effaith ar Les.

9 ADOLYGIAD PERFFORMIAD BLYNYDDOL 2018/19

Cyflwynodd yr Aelod Arweiniol Cyllid, Perfformiad ac Asedau Strategol adroddiad yr Arweinydd Tîm Cynllunio Strategol a Pherfformiad (dosbarthwyd eisoes) oedd yn cyflwyno gwybodaeth i'r Pwyllgor o ran cynnydd y Cyngor i gyflawni canlyniadau ei Gynllun Corfforaethol ar ddiwedd Chwarter 4, 2018-19. I gydymffurfio â gofynion Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 roedd yr adroddiad hefyd yn manylu'r prosiectau Cynllun Corfforaethol a restrwyd ar gyfer eu cyflawni yn ystod y flwyddyn 2019-20. Yn ystod ei gyflwyniad, hysbysodd yr Aelod Arweiniol y Pwyllgor bod yr adroddiad yn cael ei gyflwyno i aelodau ychydig yn gynt na'r blynyddoedd blaenorol, roedd hyn oherwydd nad oedd cynghorau wedi eu gorfodi eleni gan yr angen i gyhoeddi ystadegau'r Uned Data Llywodraeth Leol. Hysbysodd yr Arweinydd Tîm Cynllunio Strategol yr aelodau bod y ddogfen cyflawniad blynyddol wedi'i chynnwys yn yr adroddiad, canlyniadau'r arolwg preswylwyr, y wybodaeth ddiweddaraf ar raglenni a phrosiectau a gyflawnwyd, ynghyd â chyfeiriadau at ddatblygiad cynaliadwy, amrywiaeth a chynnydd gwybodaeth cydraddoldeb ac astudiaethau achos.

Mewn ymateb i gwestiynau gan Aelodau, dywedodd yr Aelod Arweiniol, Prif Weithredwr, Arweinydd Tîm Cynllunio Strategol a'r Arweinydd Tîm Cynllunio Strategol a Pherfformiad:

- bod y graffiau yn Atodiad 3 wedi eu hailgynhyrchu o'r System Rheoli Perfformiad Verto ac felly nid oeddent yn hawdd i'w dilyn na'u darllen mewn fformat printiedig;
- cytunwyd nad oedd data ar gysylltedd band eang, yn arbennig o ran etholaeth Gorllewin Clwyd yn galonogol, felly dyna'r rheswm bod y Cyngor wedi dynodi fel un o'i flaenoriaethau corfforaethol bod cymunedau wedi eu cysylltu a mynediad i nwyddau a gwasanaethau lleol, ar-lein a thrwy gysylltiadau trafndiaeth da.
Roedd gan holl awdurdodau lleol Gogledd Cymru bryderon o ran cysylltedd band eang a'i effaith posibl ar dwf economaidd, ffaith yr oedd Llywodraeth Cymru hefyd wedi'i gydnabod. Oherwydd hynny, roedd wedi'i nodi fel y prif flaenoriaeth o dan Fargen Dwf Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru. Roedd yr Aelod Arweiniol a swyddogion yn cydnabod bod cysylltedd band eang a chyflymder, yn arbennig mewn ardaloedd gwledig yn

bryder mawr gan fod nifer o fusnesau bach wedi eu lleoli yn yr ardaloedd hyn oedd yn dibynnu ar gysylltedd digidol a di-wifr;

- ymgymryd â darparu gwybodaeth i aelodau ar sut fyddai llyfrgelloedd y Cyngor yn gallu cefnogi preswylwyr, yn arbennig pobl hŷn a diamddiffyn, i ymgeisio am fathodyn glas, a gwasanaethau eraill yn ddigidol. Roeddent hefyd yn cytuno i ddarparu gwybodaeth i'r pwyllgor ar y prosiect Ynysiad Digidol.
- cadarnhawyd er bod y Gofrestr Prosiect yn dangos 'Gweithrediadau Ailfodelu Gwasanaeth Gwastraff yn oren, roedd hyn oherwydd ei fod yn cynnwys gwaith cyfalaf i'w wneud yn y depos. Roedd swyddogion yn hyderus y byddai'r prosiect hwn yn cael ei ddarparu; a
- dywedwyd bod gan y Cyngor bolisi clir o ran absenoliaeth mewn ysgolion a'r mater o hysbysiadau cosb benodedig ar gyfer absenoldeb anawdurdodedig. Er hynny, roedd gwahanol ysgolion yn defnyddio'r polisi mewn ffyrdd gwahanol. Roedd Addysg a Gwasanaethau Plant yn monitro'r sefyllfa hon yn agos.

Llongyfarchodd y Cadeirydd y Tîm Cynllunio Strategol ar lunio dogfen wedi'i hysgrifennu'n dda oedd yn hawdd i'w darllen ac yn llawn gwybodaeth. Hefyd gofynnodd gan fod enillydd y gystadleuaeth i ysgolion i ddylunio logo ar gyfer Statws Cyfeillgar i Wenyn y Sir wedi'i gyhoeddi'n ddiweddar, i'r logo gael ei ddefnyddio yn y ddogfen derfynol cyn ei chyhoeddi.

Ar ddiwedd trafodaeth y Pwyllgor:

PENDERFYNWYD: - yn ddarostyngedig i'r sylwadau uchod a darparu'r wybodaeth ofynnol, i dderbyn a chymeradwyo perfformiad y Cyngor i gyflawni ei flaenoriaethau a dyletswyddau cysylltiol fel y manylwyd yn yr adolygiad perfformiad blynyddol 2018-19.

10 RHAGLEN WAITH CRAFFU

Cyflwynodd y Cydlynnydd Craffu adroddiad (a gylchredwyd ymlaen llaw) yn gofyn i'r Aelodau adolygu rhaglen waith y Pwyllgor ac yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf ar faterion perthnasol.

Cytunodd y Pwyllgor i'r cais i ohirio cyflwyno'r adroddiad Enwi a Rhifo Stryd tan fis Tachwedd 2019 gan nad oedd swyddogion yn gallu mynychu ym mis Medi.

Hysbysodd y Cydlynnydd Craffu yr aelodau na fyddai canfyddiadau'r Grŵp Gorchwyl a Gorffen Defnyddio Plastig yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor ym mis Medi. Roedd hyn oherwydd bod y Rheolwr Prosiect ar gyfer y prosiect yn gadael y Cyngor yn y dyfodol agos a byddai angen swyddog newydd i reoli'r gwaith a'i yrru ymlaen.

Cododd y Cynghorydd Hugh Irving fater arall ynglŷn â gwaredu plastig. Mewn ymateb amlygodd y Cydlynnydd Craffu bod yna fodel gwastraff newydd yn rhaglen gwaith i'r dyfodol y Pwyllgor Craffu ar Gymunedau ar gyfer mis Medi.

Roedd y Grŵp Cadeiryddion ac Is-Gadeiryddion Craffu wedi cytuno y dylai adroddiad ar Reoli Cyrff Llywodraethu Ysgolion gael ei gynnwys yn rhaglen gwaith i'r dyfodol y Pwyllgor ar gyfer Gorffennaf 2019.

Roedd copi o "ffurflen gynnig Aelodau" wedi ei chynnwys yn Atodiad 2. Roedd y Cydlynnydd Craffu wedi gofyn i unrhyw gynnig gael ei gyflwyno iddi hi.

PENDERFYNWYD: - yn amodol ar yr uchod, y dylid cymeradwyo'r Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol.

11 ADBORTH GAN GYNRYCHIOLWYR Y PWYLLGOR

Dywedodd y Cynghorydd Arwel Roberts ei bod yn bleser mynychu'r cyfarfod Gwasanaethau Cyfreithiol, HR a Democrataidd ac roedd yn canmol y Pennaeth Gwasanaeth am ei waith.

Tynnodd y Cynghorydd Hugh Irving sylw'r aelodau at yr adroddiad gwybodaeth 'Eich Llais' diweddaraf ar berfformiad y Cyngor yn delio gyda chwynion, oedd wedi'i gynnwys yn y ddogfen 'Briff gwybodaeth' a ddsbarthwyd i Aelodau'r Pwyllgor.

Daeth y cyfarfod i ben am 12.15pm